

Rozhovor prezidenta republiky pro pořad FTV Prima Partie Terezie Tománkové

1.5.2022 - Miloš Zeman | Správa Pražského hradu

Pěkné prvomájové dopoledne vám přeji, vítám vás u Partie. Děkuji, že se díváte. První část pro vás natáčíme na zámku v Lánech a mým hostem je prezident České republiky pan Miloš Zeman. Dobrý den.

Dobrý den přeji.

Pane prezidente, děkuji za přijetí tady, na zámku v Lánech, a jestli dovolíte, na úvod vysvětlím divákům, že natáčíme spolu v sobotu v poledne a před dvěma hodinami jste mluvil na sjezdu odborářů. Na předsedu Josefa Středulu jste apeloval, aby kandidoval na prezidenta. Prozradíte mi, co Vám pan předseda řekl na ten apel, jestli ho vyslyší nebo ne?

Můj tiskový mluvčí mně vzápětí ukázal titulek Novinek, kde je napsáno, Zeman: Všichni kandidáti jsou směšní, chci Středulu. Když říkám, že český novinář je nejpitomějším tvorem na zeměkouli, čest výjimkám, tak toto je jeden z mála důkazů, který k tomu mám, protože já jsem nic takového, paní moderátorko, neřekl. Řekl jsem, že Josef Středula by byl jeden z nejsilnějších kandidátů, a řekl jsem, že někteří kandidáti, nikoliv všichni, jsou směšní. Takže jsem uvedl server Novinky na pravou míru.

Děkuji.

A jestli znáte Saturnina, tak tam je závěrečná kapitola - uvádění pohádkových příběhů na pravou míru.

Čili, a řekněte mi, co Vám pan Středula řekl?

Řekl mně přesně totéž, co říká veřejně, že se rozhodne podle toho, jestli dostane důvěru na tomto sjezdu. Důvěru dostal, takže se domnívám, že je nakloněn k tomu kandidovat.

Dal byste panu Středulovi svůj hlas?

Kdybych měl několik hlasů, tak bych to asi rozdělil, ale já si ještě počkám.

Stále trvá nějaká Vaše podpora pana Andreje Babiše? Ona byla poměrně silná, po volbách jsem měla pocit, že trochu zeslábla, ochladla. Jak je to dnes?

Tak Andrej Babiš v některých případech se choval způsobem, se kterým jsem ne zcela souhlasil. Například si myslím, že v době, když jsem byl nemocný, mohl mít trochu větší porozumění pro můj zdravotní stav, ale je to za námi a já nechci být příliš vztahovačný. Právě proto jsem Vám řekl, že budu uvažovat o několika kandidátech, ale pan Středula je nepochybně mezi nimi.

Vy jste o kandidátech, kteří o tom uvažují nebo už tu kandidaturu ohlásili, prohlásil, že je to i sbírka podivných existencí. Je tam někdo, nebo je někdo stále, koho byste rád viděl, aby kandidoval na tento úřad, a není tam?

Já už jsem to říkal několikrát. Říkal jsem, že bych uvítal, kdyby kandidovala, a ona kandiduje, Alena Vításková, jsem zvědav, jak se rozhodne například Vladimír Dlouhý. Považuji za nepochybné, že bude kandidovat Andrej Babiš, a potom je tam ta sbírka podivných existencí, které nikdo ke kandidatuře nevyzývá, ale zato se pilně hlásí sami.

Generál Petr Pavel, jak hodnotíte jeho životní příběh a jeho kandidaturu?

Nejsme Latinská Amerika, abychom měli v čele generála, ale na druhé straně, na rozdíl od jiných, já mu nevyčítám jeho komunistickou minulost nebo kariéru vojenského rozvědčíka. To bylo před třiceti a více lety. Vyčítám mu, že je poněkud jednostranně orientován. Je to dobrý vojenský odborník, ale prezident je především politik a musí něco vědět o ekonomii, sociologii, historii a mohl bych Vám jmenovat ještě asi pět dalších disciplín.

Pane prezidente, děkuji k tématu prezidentské volby a, jestli dovolíte, půjdu dál. Rusko zastavilo dodávky plynu do Polska a Bulharska, jak silně Vy vnímáte tu obavu, že by Rusko zastavilo dodávky do celé Evropy?

Já si myslím, že to neudělá, ale prosím Vás, tenhle výrok berte s mojí neočekávanou pokorou, protože kdysi jsem veřejně řekl, že Rusové nejsou blázni, aby zaútočili na Ukrajinu.

Řekl jste v tomto pořadu.

A oni se ukázali býti blázny. A Rusové by byli blázni, kdyby zastavili dodávky plynu nebo ropy do celé Evropy právě proto, že je to nejvýznamnější část jejich exportních příjmů, a přesto není vyloučeno, že to udělají právě proto, že politika není jenom o racionalitě, ale je někdy velmi, velmi iracionální.

Jak sám říkáte, Rusko i Putin jsou nevyzpytatelní. Jsme na tu situaci, na tu možnost, na to riziko připraveni?

Částečně, ale jenom částečně, ano. Pokud jde o zejména dodávky plynu, tak nebudu opakovat to, co si můžete všude přečíst od nejrůznějších odborníků. Diverzifikace, zkapalnělý plyn, Norsko, Afrika, nové plynovody, a tak dál, ale překvapím Vás. Budu velmi konzervativní a nebudu milován ekology. Já si myslím, že ten ústup od uhlí byl poněkud ukvapený, že by bylo dobré ho rozložit do delšího časového intervalu, protože nejde jenom o uhelné elektrárny, ale také o teplárny, a dodávky tepla jsou samozřejmě klíčová záležitost, takže můj příspěvek k diskuzi spočívá v tom, že bych se přimlouval za pomalejší ústup od uhlí.

Máte v tom nějaký časový úsek, pane prezidente, vláda stále počítá rok 2033, ta debata se vede. Budete třeba na pana premiéra apelovat, aby...

Uhelná komise to navrhovala v roce 2038, to už je trochu rozumnější, ale já bych to ještě tak o deset let protáhl. A pokud jde o pana premiéra, ten moje názory na toto téma zná, protože jsme spolu o tom také mluvili. Jinak u cen energií obecně, to se netýká jenom plynu, máte vždy tři varianty, a sice snížení daně spotřební, snížení daně z přidané hodnoty, anebo zastropování ceny. Já bych se přimlouval za to zastropování, i když si uvědomuji, že má omezenou působnost a že ta zastropovaná cena musí být volena tak, aby nebyla likvidační pro toho výrobce. Na druhé straně některé země šly právě tímto směrem a jiné snižovaly ty daně. Důvod, proč jsem opatrný, pokud jde o snižování daní, je ten, že to samozřejmě nabourává příjmy státního rozpočtu, a jak DPH, tak spotřební daně na paliva a energii jsou významné příjmové položky státního rozpočtu.

Děkuji, pane prezidente, a slibuji, že se k těm jednotlivým ekonomickým opatřením

dostaneme. Já s dovolením ještě zůstanu u zahraniční politiky. Jak se díváte na jednotu, možná podle někoho nejednotu, Evropské unie v tuto chvíli? Nebudeme sledovat, jak se nám Unie drolí v přístupu k nákupu plynu v rublech? Některé země už na ty podmínky přistoupily nebo si zřídily rublové účty u Gazprombanky.

Myslím si, že samozřejmě každá země hájí své národní zájmy, ale ten zájem je jednak krátkodobý a jednak dlouhodobý. Krátkodobý zájem je samozřejmě mít pohodlí, například pokud jde o dodávky ruského plynu, a dlouhodobý zájem je mít bezpečnost. Rusové, a já se přiznávám, že k mému překvapení a k překvapení mnoha dalších politiků, prokázali, že jsou iracionální, nevypočitatelní, více agresivní a méně evropští, než jsem se domníval, takže z toho vyplývá, že dlouhodobý národní zájem je nebýt závislý na ruském plynu. A jestliže teď budeme licitovat, tak taková licitace se vyplatí v horizontu jednoho, dvou let, ale nemůže být trvalá.

Děkuji. Mnoho odborníků na energetiku, komentátorů říká, že Česko doplácí teď na to, že jsme na ruském plynu závislí, a komentátor Martin Ehl například píše, doplácíme na krátkozrakou proruskou politiku v čele s prezidentem, která bránila prosadit se alternativám, jaké mají Poláci. Upřímně, pane prezidente, cítíte Vy nějakou spoluodpovědnost, nechci říct spoluvinu, ale spoluodpovědnost za tu situaci?

Tak já jsem energetickou politiku vůbec neovlivňoval, protože to ani nepatří do prezidentských kompetencí. To by si pan Ehl mohl uvědomit a přečíst si Ústavu. To byla v podstatě záležitost vlády a konkrétně Ministerstva průmyslu a obchodu, ale samozřejmě jinak cítím spoluzodpovědnost stejně tak, jako řada německých politiků, už se k tomu přiznal německý prezident nebo Wolfgang Schäuble a podobně, že špatně hodnotili ruskou politiku, protože vycházeli z iracionálních schémat a racionální schéma se jmenuje cost-benefit analysis, srovnávání nákladů a výnosů. A není třeba velké inteligence k tomu, abyste si uvědomila, že útok na Ukrajinu zničí Rusko, doslova zničí Rusko. Zničí ho ekonomicky, zničí ho politicky, reputačně a tak dále. Není horší krok v zájmu ruského národa než zaútočit na Ukrajinu, a přesto se to stalo, protože politici někdy jednají iracionálně. Já jsem dokonce řekl, že jednají jako šílenci a že šílence je zapotřebí izolovat.

Jenom k tomu komentáři, bylo to míněno i tak, a tak jsem také pokládala tu otázku, že jste byl, že jste prosazoval sblížující politiku mezi Prahou a Moskvou a patřil jste mezi ty politiky, podporoval jste účast ruského Rosatomu v tendru na Dukovany a tak dále. Tak mířila ta moje otázka.

Zaprvé, jsem zastánce toho, že Česká republika jako malý stát má prosazovat především ekonomickou diplomacii, protože jsme exportní ekonomika, a, pokud možno, má mít dobré vztahy s dalšími významnými zeměmi světa. To se samozřejmě netýkalo jenom Ruska. To se týkalo Číny, ale třeba také Izraele a mohl bych pokračovat dalšími zeměmi. Na tom nevidím nic špatného. Situace se změnila okamžikem ruské agrese na Ukrajině, a když se změní situace, změní se i Váš názor.

Vy jste prohlásil o Putinovi, o Rusku, že jsou to šílenci. Vy jste ho nazýval svým přítelem, několikrát jste se setkali. Když to sledujete dneska z těch televizních vystoupení, vidíte tam nějakou změnu, vývoj? Jak o něm smýšlíte dnes?

Já si myslím, že ano. On podlehl iluzi, že Rusko je všemocné a zejména, že ruská armáda je, jak se ostatně trvale uvádělo, druhá nejsilnější armáda světa. Dneska to působí komicky. Jestli má vůbec ruská agrese nějaký pozitivní přínos, tak spočívá v tom, že se ukázalo, že ruská armáda je daleko slabší, než se všichni odborníci, já se nepokládám za vojenského odborníka, ale než se všichni vojenští odborníci domnívali.

Pane prezidente, Vy jste učinil velmi silný názorový obrat ve svých, ve svém vztahu k Rusku a k ruské politice. Mnoho lidí Vám ten obrat ale nevěří, když čtu sociální sítě, mluvím s lidmi, poslouchám, jak se vyjadřují.

Mně je srdečně jedno, co mi kdo věří nebo nevěří. Důležité je, aby člověk věřil sám sobě. Onen výrok, že jen idiot nemění své názory, je někdy připisován mně, ale ve skutečnosti jeho autorem je Winston Churchill. Já jsem změnil svoje názory, protože nejsem idiot, a změnil jsem je na základě reálné situace. Kdyby Rusko nezaútočilo na Ukrajinu, budu i nadále tvrdit, že například všechny významné země mají být ekonomickými partnery České republiky, že máme podporovat export do těchto zemí, že co nejvíce uchazečů například o dostavbu Dukovan znamená snížení ceny, a tedy logicky přínos českému národnímu hospodářství, ale toto vše ve světle této agrese prostě mizí. Je nová situace, a v nové situaci nově reagujete. Není tak těžké to pochopit.

Ti lidé, kteří Vám nevěří, argumentují možná pro někoho drobností, ale velkou symbolikou, a to je Váš ekonomický poradce pan Martin Nejedlý. Vadilo mnoha lidem, že seděl ve Vladislavském sále už v době agrese na Ukrajině. Nezvažoval jste konec spolupráce s panem Nejedlým?

Já zásadně neopouštím svoje přátele, a už vůbec ne tehdy, když na ně útočí novináři. Víte, že já novináře nepokládám za obzvlášť inteligentní ani za obzvlášť charakterní a jejich názor mě nezajímá. Zajímá mě názor občanů, zajímá mě názor politiků, ale novináři jsou zvláštní kategorie lidí, kteří píšou o všem a nerozumí ničemu.

Rozumím, už to říkáte dneska podruhé a říkáte to konec konců mnoho let, ale tady přece nejde o novináře, jde i o velkou část společnosti, která to brala velmi citlivě, že pan Nejedlý seděl ve Vladislavském sále.

Ale jak víte, že velká část společnosti to brala velmi citlivě? Já jsem četl několik útoků na pana Nejedlého od novinářů, ale zajímavé je, že tyto útoky nebyly nijak zdůvodněny. Pan Nejedlý svým časem pracoval v Německu, svým časem pracoval v Rusku. Ta práce v Rusku byla veřejná, byla to práce pro společnost Lukoil, která tady tehdy působila, a teď tam nepracuje. To je vše.

Tak pan Nejedlý například nosil pana Putina na obalu svého telefonu, netajil se svými byznysovými vazbami na Rusko.

Pane bože, to je tak bulvární argument. Vy si opravdu myslíte, ostatně toho Putina už sundal, že když má někdo Putina na obalu svého telefonu, tak že to znamená, že je ruský agent?

To jsem neřekla.

No dobře, ale říkají to někteří...

Ale když si dám někoho na telefon, tak ho možná podporuji.

...novináři, kteří ostatně i o mně říkají, že jsem ruský agent, čínský agent, případně i izraelský agent. Já si z toho dělám legraci, protože těmto lidem nepřikládám velký význam.

Jak se díváte do budoucna vzhledem k válce na Ukrajině, pane prezidente? Máte obavy, stejně jako mnoho lidí, z třetí světové války, z možnosti použití strategických jaderných zbraní ze strany Ruska? Všechny tyto věci, které se mohou stát, a nevíme, jestli se stanou.

To už by byla úplná krize, protože to by znamenalo, že Rusko se vzdává své vlastní existence, protože zcela určitě by následoval odvetný úder Severoatlantické aliance a Rusko je slabší partner. Bohužel jaderná válka, což bylo mnohokrát popisováno, by ne jenom pro Rusko, ale také pro Rusko znamenala tragédii.

Jak se díváte, pane prezidente, na pozici, názory a vyjadřování Vašeho předchůdce i přítele pana Klause, pana prezidenta, který říká, že západ Rusko vyprovokoval, že za láskou k Ukrajině je naše nenávist k Rusku? Nějakým způsobem říkal, že neví, co se stalo v Buči, že neví, které záběry jsou reálné, které propagandistické. Často ho využívá ruská propaganda, ruská státní televize, jeho výroky, zaštiťuje se tím. Jak se na to díváte?

Tak máme v tomto případě odlišné názory s mým přítelem Václavem Klausem, ale demokracie je od toho, abychom tolerovali a nikoli cenzurovali, jak dělají některé tupé hlavy, odlišné názory. Musíme jim naslouchat a musíme argumentovat. V tomto případě si skutečně myslím, a konec konců v některých článcích to i Václav Klaus sám připustil, že došlo k agresí jednoho státu proti druhému státu, a tento akt agrese by mohl být precedencem pro další lokální války všude na světě, a o to je nebezpečnější.

Ještě jedna otázka, která souvisí ale s Ruskem nepřímo. Vláda učinila sedmý pokus o povýšení plukovníka Koudelky do hodnosti generála, ředitele BIS. Mluvčí vlády pan Smolka už potvrdil, že to nechcete učinit, že to neuděláte. Z jakého důvodu?

Já jsem ty důvody vysvětlil za přítomnosti několika osobností z bezpečnostních složek panu premiéru Fialovi. Nepovažuji za správné, abych je uvedl veřejně, protože je to spíše právě záležitost bezpečnostní než veřejná, ale mám velmi vážné důvody, kdy už posedmé, jak jste sama řekla, nedávám panu plukovníkovi Koudelkovi generálskou hodnost.

Jsou pravdivé informace novinářů z Hospodářských novin, že jste, a teď budu citovat, návrh, se na něj ani nepodíval a roztrhal ho?

Podívejte se, já jsem nechal skartovat návrh na jmenování pana Koudelky generálem, a to z toho důvodu, aby nebyl zneužit můj podpis, protože já jsem ten návrh nepodepsal. To je vše.

Mám tomu rozumět, nebo máme tomu rozumět tak, že dokud Vy budete prezidentem, pan Koudelka se generálem nestane?

No tak vzhledem k tomu, že prezidentem budu ještě asi deset měsíců, tak uvidíme, jak dopadne pan Koudelka u nového prezidenta.

Děkuji Vám za odpovědi, pane prezidente. Pojdme na uprchlickou krizi, na tu uprchlickou vlnu. V Česku je zhruba tři sta tisíc Ukrajinců, kteří utekli před válkou. Na čem podle Vás bude záležet, aby vydržela v Česku podpora, solidarita, ochota pomáhat, protože to jsou věci, které se časem opotřebovávají, pomíjí. Vidíme silný tlak opozice. Na čem to bude záležet?

Já bych předeslal, a Vy to taky můžete říkat, že je to změna názoru, ale není to změna názoru. Předeslal bych svůj postoj na migraci a ilustroval bych ho na dvou nebo třech rozdílech. Podívejte se, ti arabští uprchlíci byli převážně ekonomičtí migranti, zatímco Ukrajinci jsou uprchlíci před válkou. To je první rozdíl. Zadruhé, Ukrajinci, tedy uprchlíci, jsou převážně ženy a děti, protože muži bojují doma. Zatímco arabští uprchlíci byli mladí, zdraví muži, kteří naopak nechali doma ženy a děti. A konečně třetí rozdíl je v tom, že přece jenom Ukrajinci spadají do našeho kulturního okruhu, ne

jenom jazykově, ale například i křesťanskými kořeny a podobně, zatímco muslimští uprchlíci žijí ve velmi odlišné islámské kultuře. Takže tady vidíte tři racionální rozdíly, proč se stavím velmi pozitivně k ukrajinským uprchlíkům a i nadále velmi negativně k uprchlíkům z muslimského světa.

Rozumím. Já jsem se ale ptala, na čem bude záležet podpora celé společnosti, celé české společnosti.

Ano. Ta odpověď bude poněkud cynická a smutná, ale berte ji tak jako moje přesvědčení. Pokud bude pokračovat válka na Ukrajině, a Jens Stoltenberg říká, že to může být dlouhá, několik let trvající opotřebovávající válka, tak si myslím, že podpora českého národa ukrajinským uprchlíkům nevychladne, protože neustále budeme vidět jejich utrpení. Já se teď nechci pouštět do terminologických sporů, jestli je tam genocida nebo není, v každém případě je to vyvražďování civilního obyvatelstva, které se přinejmenším velice blíží genocidě. A kdyby naopak tato válka skončila, tak já předpokládám, že řada Ukrajinců se vrátí domů, protože to nejsou ekonomičtí migranti, protože jsou to skutečně váleční uprchlíci, kteří za normálních podmínek chtějí žít na Ukrajině.

Nicméně i zkušenosti z ostatních válek, kde také před válkou prchali a byli to váleční uprchlíci, tak ty zkušenosti říkají, že až šedesát procent uprchlíků zůstane v té zemi, která je chrání. Tak mě zajímá, jestli může nastat podle Vás nějaká rozbuška v tom klidném soužití. Už teď před ní varují někteří. I Váš předchůdce Václav Klaus napsal komentář, kde to popisuje. Tak mě zajímá, na čem to bude záviset. Jestli na politicích, na nás samotných, na ekonomické situaci?

Já jsem Vám odpověděl. Bude to primárně záležet na válečné situaci na Ukrajině a našich informacích o této válečné situaci.

Děkuji. Když jste zmínil tu terminologii, jestli je to genocida nebo ne, podobný spor se vede i o samotného Vladimira Putina. Je podle Vás válečný zločinec?

Je to člověk, který, a to už jsem řekl ve svém prvním projevu hned 24. února, člověk, který se dopustil zločinu proti míru, a zločin proti míru je synonymem válečného zločinu. Jasná odpověď.

Děkuji. Jak hodnotíte vystupování opozičních stran, ANO a hnutí SPD, vyjadřování o uprchlících? Ta ekonomická linka, kterou stále zdůrazňují, že vláda pomáhá hodně Ukrajincům, ne Čechům. Andrej Babiš mluvil o uprchlících v drahých autech. Podobně se vyjadřuje i SPD, že by se měli rychle vrátit domů a že ne všude se bojuje, na Ukrajině.

Podívejte se, já už jsem několikrát veřejně řekl, že musíme k Ukrajincům v této situaci přistupovat naprosto stejně jako k českým občanům, že jsou záležitosti, které jsou důležitější, než je byznys. A tady bych učinil jednu malou výjimku, pokud jde o romské Ukrajince, tam si nejsem jist, zda nejde spíše o ty ekonomické migranty, o nichž jsme mluvili, ale to je velmi drobná výjimka. Jedná se zhruba o dva tisíce osob a Ukrajinců je u nás tři sta tisíc.

Děkuji Vám, pane prezidente, a pojďme rovnou navázat k těm ekonomickým otázkám. Občané sledují ty hádky vládních stran a opozičních stran o míru té pomoci, jestli má být plošná, adresná. Je pomoc vlády v době velmi vysoké inflace, energetické krize dostatečná?

Já bych tu otázku trochu přeformuloval. Podle mého názoru hora porodila myš, protože oněch pět tisíc korun pro všechny osoby, jejichž čistá mzda je do jednoho milionu korun ročně, a budu zdvořilý a nezeptám se, jaká je Vaše čistá roční mzda...

Děkuju.

... ale zdá se, že byste mohla mít i nárok na onu pětitisícovku.

Promiňte, ten nárok není pro mě, ani pro všechny osoby, je to nárok pro děti, pro děti z těchto rodin, jejichž čistá mzda v rodinách nepřesáhne milion korun.

Zajisté, ale v každém případě to nemění nic na situaci, že je to de facto plošná podpora, z toho prostého důvodu, že se týká asi tak osmdesáti procent rodin. Bezdětných rodin je poměrně málo, jak jistě uznáte, to zaprvé. Zadruhé, já se domnívám, že skutečná podpora v boji proti inflaci má spočívat v tom, že se pokusíme inflaci omezit, a tady vidím výraznou roli České národní banky. Já tuším, že se mě zeptáte na guvernéra, takže já to hned spojím, protože bez ohledu na osoby, my se nejdřív musíme rozhodnout, jestli je inflace nákladová, nebo poptávková. Je-li poptávková, a to je vyjádřeno tím slavným sloganem, že hodně peněz honí málo zboží, tak jsou úrokové sazby, které jsou zvyšovány, oprávněným nástrojem proti inflaci. Je-li naopak inflace nákladová, tak to znamená, že naopak zvyšování úrokových sazeb ještě zvyšuje náklad vedle cen energie, vedle cen potravin a dalších komodit. Při rozhovoru s Vladimírem Dlouhým jsme se shodli, že zvyšování úrokových sazeb je za předpokladu nákladové inflace kontraproduktivní. Zdá se, že tak z osmdesáti procent, jak tvrdí další adepti na guvernéra, z osmdesáti procent je inflace nákladová. Proč tohleto poměrně nudné téma rozvíjím? Protože to zasahuje do kapes každého obyvatele, a ta třináctiprocentní inflace už je opravdu něco velmi neobvyklého. Takže když se rozhodneme, že inflace je nákladová, tak to znamená odpískat strategii zvyšování úrokových sazeb. Pokud naopak budeme tvrdit, že je poptávková, tak naopak tato strategie je rozumná. No a teď tedy zbývá rozhodnout taková maličkost, co je co.

O guvernérovi České národní banky už máte jasno?

Mám čtyři kandidáty, ale více méně ano, mám jasno.

Můžete naznačit?

Já nesmím ani naznačovat, dokud neudělám jakousi závěrečnou tečku pohovorů s tím kandidátem, kterého si vyberu.

Dobře, děkuji. A ještě k té pomoci vlády, pane prezidente. Vy jste si vybral těch pět tisíc korun, které vláda schválila, nebo rozhodla o tom tento týden, je tam ale víc kroků. Je tam zvedání existenčního minima, příspěvky na bydlení. Je ta pomoc v tom komplexu dostatečná, když občané Česka sledují plošnou pomoc v okolních zemích, v Polsku, Německu, Slovensku, Maďarsku, to je specifické, v Rakousku, všude?

Ano. Víte, já nechci vládu kritizovat, je mi líto, že v ní je poměrně velmi málo ekonomů, pokud vůbec nějaký. Ona ekonomie je přece jenom vědní disciplína, která se musí umět, a když přijdete k řešení ekonomických témat a nemáte jednak mnohaletou výbavu studijní a další mnohaletou výbavu v praxi, tak samozřejmě dochází k často ne zcela kompetentním rozhodnutím, a to jsem se vyjádřil velmi jemně. Podívejte se, plošná pomoc má jednu výhodu, je rychlá, a kromě toho je administrativně nenáročná. Když zvolíte adresnou pomoc, tak, dávám konkrétní příklad, musíte vyplnit na doplatek na bydlení, nebo co to je, čtrnáctistránkový dotazník.

Každého čtvrt roku.

Velmi správně, vidím, že jste dobře informována, blahopřeji. Každého čtvrt roku, takže je otázka, zda náklady na tuto administrativu nakonec nejsou vyšší, než by byla méně náročná plošná pomoc.

Samozřejmě, omezíte ji shora, to je pravda, ale nebudete postupovat případ od případu. To je ten základní rozdíl, proto říkám, pět tisíc korun je hora porodila myš. A to je mi tato vláda jinak celkem sympatická svojí snahou, ale vedle snahy to taky musíte umět. A to není totéž jako ta snaha samotná. A zadruhé, mít ten horní limit právě na té úrovni milionu čistě, opakuji čistě, mzdy, je šíleně vysoko.

Děkuji, pane prezidente. Vlastně vláda argumentuje tím, že po Babišově vládě, po utrácení Babišovy vlády a v tom stavu státního rozpočtu si nemůže dovolit víc. Na druhou stranu do chudoby upadá stále více domácností. Máte obavy ze změn ve společnosti, narušení sociálního smíru? Odbory, kde jste dneska mluvil, chtějí protestovat, stávkovat, vyhrožují generální stávkou.

Já se odborům celkem nedivím a mají dlouhodobě, nikoli jenom v této situaci, moje sympatie. Ale když mi dovolíte dvě minuty Vašeho vzácného času, tak vám povím krásnou anekdotu, která je odpovědí na Vaši otázku. Nastupuje nový premiér. Starý premiér mu podává tři obálky a říká, když budou krize, otevírejte postupně tyto tři obálky. Přejde první krize, nový premiér otevírá první obálku, a tam je napsáno, sved' všechno na mě. Přichází druhá krize, premiér otevírá druhou obálku, a tam je napsáno, vyhoď polovinu ministrů. A přichází třetí krize, premiér otevírá třetí obálku, a tam je napsáno, víte, co? Připrav tři obálky.

Možná vzkaz i pro pana premiéra Fialu. Pojďme ještě na další témata, možná jednotlivosti, ale důležité pro tento rozhovor i pro naše diváky, jak jsem zjistila z reakcí. Jednou z nich je milost pro Miloše Baláka. Senátní komise pro Ústavu tento týden se vyjádřila k milosti pro ředitele Lesní správy a senátoři jednomyslně konstatovali, že odůvodnění milosti bylo nepřijatelné a destruktivní pro vnímání rovnosti občanů před zákonem. Pane prezidente, za tu milost Vás kritizovali právníci ze všech profesních skupin, bylo to vidět z těch reakcí společnosti. Nemohla opravdu ta milost způsobit to, že část společnosti přestane spravedlnosti věřit?

Já jsem sice už na toto téma poskytl rozhovor Mladé frontě Dnes, ale rád to shrnu do tří klíčových vět, abychom totiž znali základní fakta a nevařili z vody. Tak tedy, pan Balák se v této kauze osobně neobohatil. Zadruhé, nevznikla žádná národohospodářská škoda. A zatřetí, tři roky natvrdo dostal za údajné zvýhodnění jedné stavební firmy, mimochodem jednalo se o kladenskou firmu ESB s Jaromírem Jágrem, tu možná znáte, přičemž to zvýhodnění spočívalo v tom, že jí umožnil prohlídku Lánské obory. Tečka. Druhá věta. Václav Havel dal dva tisíce milostí, Václav Klaus čtyři sta, já dvacet, přesněji dvacet jedna. Mezi těmito milostmi nebyl žádný otcovrah, protože Václav Havel udělil milost otcovrahovi panu Odložilovi, nebyla tam žádná restituční podvodnice, zatímco Václav Havel udělil milost paní Chadimové, kterou tehdy hájil Pavel Rychetský. Proti dvěma tisícům milostí stojí těch dvacet milostí mých. Uznávám jednu věc, v tom zdůvodnění jsem se primárně soustředil na to, že v rozsudku je uvedeno, že je to tak proto, protože pan Balák pracuje v Kanceláři prezidenta republiky, přesněji řečeno v Lesní správě, která Kanceláři podléhá. Uznávám, že to je sekundární argument. Mě prostě překvapilo, že soudce zaměstnání považuje za přítěžující okolnost, protože s tím jsem nesouhlasil, ale ty základní důvody, opakuji už jenom ve třiceti vteřinách, jsou neobohatit se, nevznikla národohospodářská škoda a zvýhodnění firmy, if any, spočívalo pouze v tom, že měla možnost prohlédnout si Lánskou oboru, protože tam, jak víte, bylo potřeba zpevnit svahy.

Děkuji za vysvětlení, ale ta moje otázka mířila k tomu, že přece jenom bylo tady rozhodnutí soudu. Vy jste slíbil, nebo sliboval, že milosti budete udílet z humanitárních důvodů pouze, a toto je podřízený pana Mynáře, pana kancléře. Proto to na lidi působí takto, a nemohl způsobit nedůvěru ve spravedlnost?

Z těch dvaceti jedné milostí devatenáct bylo uděleno z humanitárních důvodů a dvě mimo to, že by ty

osoby trpěly nevyléčitelnou nemocí. Ty dvě osoby byl pan Balák a, to je šílená skleróza...

Pan Kajínek.

Pan Kajínek. Já jsem to jméno měl na jazyku a teď jsem si nedokázal vzpomenout. Ano, pan Kajínek.

Ještě velmi krátce, pane prezidente, k panu Dukovi, k panu kardinálovi, protože v Česku se vede ostrá debata o pomoci znásilněným Ukrajinkám, jsou to ženy i děti. Proti posílání postkoitální antikoncepce se postavilo Hnutí Pro život a svým komentářem se do toho vložil právě pan kardinál. Vy jste přítel, četl jste ten komentář, velmi kontroverzní?

Četl. Podívejte se, každý z nás, včetně mě a včetně Vás, něco plácne a potom je mu to líto, že to plácnul, to se v životě stává. Samozřejmě, že znásilnění nelze omluvit, podle mého názoru, a dokonce i ta Rudá armáda se občas vyznačovala tím, třeba ve 2. světové válce, že někdy, zdůrazňuji někdy, ten voják byl zastřelen za znásilnění, a to dělá celkem každá armáda, aby těch znásilnění nebylo příliš mnoho, když to řeknu cynicky. Takže ano, pan kardinál asi použil nešťastné formulace, když říkal, že ti vojáci jsou svým způsobem oběti, ale i kdyby byli, tak to neospravedlňuje tyto vojáky ke znásilňování.

Děkuji. Jenom si dovolím nesouhlasit, že pan kardinál jen tak něco plácnul. On to včera, ten svůj komentář, obhajoval i u nás v CNN Prima News, a na těch slovech si jakýmsi způsobem trval, tak jenom pro doplnění.

Pan kardinál je můj dobrý přítel, ale i dobří přátelé se občas mohou lišit ve svých názorech.

Děkuji, pane prezidente. Jestli dovolíte otázky osobní, jak se Vám daří po zdravotní stránce?

Já bych řekl střídavě oblačno. Někdy mě bolí více věcí najednou, někdy jenom jedna, a když se ráno probudím, tak občas mě nebolí nic. A víte, co je zajímavé? Je to trochu kuriózní situace. Zjistil jsem, že jediná skutečně nevyléčitelná nemoc je tinnitus. Víte, co je to tinnitus? To není tetan, tinnitus je hučení v uších. Takže samozřejmě zase důvod pro titulky, trpím nevyléčitelnou nemocí. Jmenuje se tinnitus a mám už asi dvacet let hučení v uších.

Jestli dovolíte, minule jste ještě říkal, že jste stále vyživován pomocí sondy. Stále to trvá?

Stále to trvá, ještě to bude zřejmě trvat do podzimu.

Jak jste na tom s cestováním? Budete moct létat, cestovat?

Doktor mi zakazuje létání, proto jsem také požádal pana premiéra Fialu, aby mě zastoupil na summitu NATO, protože tam, na ty summity, jsem jinak pravidelně jezdil, ale doporučení, nebo v tomto případě spíše příkaz lékařů je zapotřebí respektovat.

Pane prezidente, my jsme našim divákům slíbili, že se Vás mohou zeptat na některé otázky. Na některé jste odpověděl v průběhu tohoto rozhovoru, často se týkaly té ekonomické pomoci, ale třeba Oldřich Doležal, náš divák, se ptá, co budete dělat po konci svého funkčního období a jak ponesete život důchodce.

Strašně krásně. Přestěhuju se z lánského zámku do Lán, do bungalovu, a v tomto bungalovu budu mít velkou knihovnu. V té velké knihovně budu mít spoustu knih, a ty budu číst. Četba zajímavých,

především historických knih je něco jako rozhovor s moudrými lidmi. Je třeba mít pokoru při rozhovoru s moudrými lidmi. Není nutné mít pokoru při rozhovoru se závistivými hlupáky, to je ten základní rozdíl.

A ještě jedna otázka, jestli dovolíte. Zbývají nám asi dvě minuty. Hned několik otázek přišlo s prosbou o Vaši reakci na výrok šéfky Sněmovny paní Markéty Pekarové Adamové o tom, že jsme si žili nad poměry a nezdravě se zvyšovaly platy, a že teď už to tak být nemůže. Mnoho lidí to bralo velmi citlivě, ta slova.

Chcete ode mě, abych se dopustil urážky na cti, za kterou mě paní Pekarová bude žalovat.

To po Vás nechci, chci po Vás jenom reakci.

Paní Pekarová, kromě jiného, proslula výrokem, že opozice má sedět v koutě, šoupat nohama a mlčet, což je přesný protiklad politické demokracie, kde opozice má klíčovou roli a rozhodně nesedí v koutě, rozhodně nešoupá nohama a nemlčí. Paní Pekarová je podle mého názoru prokletí české politiky, ale každá politika si čas od času zaslouží nějaké prokletí, abychom se potom radovali, že toto prokletí zmizelo.

Musím se paní Pekarové zastat. Z jakého důvodu takto příkrá slova?

Já jsem Vám ten důvod uvedl, já jsem citoval paní Pekarovou. Tak si to zopakujeme ještě jednou. Opozice má sedět v koutě, šoupat nohama a mlčet. Když toto řekne politik, není demokrat, protože demokracie je především právo opozice. Je velmi snadné, aby většina, tedy vládní většina, měla práva, to je téměř automatické, ale mít právo opozice, to je demokracie.

Pane prezidente, děkuji Vám za rozhovor. Ať se Vám daří a na shledanou.

Vám také a na shledanou.

A vám, milí diváci, děkuji, že jste se dívali, a snad i dívat budete. Za chvíli pokračujeme živě ze studia velkou politickou debatou.

<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/vybrane-projevy-a-rozhovory/rozhovor-prezidenta-republiky-pro-porad-ftv-prima-partie-terezie-tomankove-16390>